

Regeringens proposition

2015/16:18

Ändringsprotokoll nr 15 – Nya regler för att öka Prop.
Europadomstolens effektivitet 2015/16:18

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 24 september 2015

Stefan Löfven

Morgan Johansson
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Protokoll nr 15 om ändring av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) syftar till att öka effektiviteten hos Europadomstolen. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner protokollet.

Protokollet innebär i huvudsak följande:

- Det tydliggörs att det i första hand är konventionsstaterna som ansvarar för att rättigheterna i Europakonventionen upprätthålls och att de också har en viss bedömningsmarginal när de utövar denna skyldighet.
- Parterna ska inte längre kunna förhindra domstolens kammare att överlämna ett mål till avgörande i stor sammansättning.
- Tidsfristen för att lämna in ett klagomål till domstolen minskas från sex till fyra månader.
- Domstolen får ökade möjligheter att avvisa ett mål när en klagande inte har lidit avsevärt men av en konventionskränkning.
- Bestämmelsen att en domare måste avsluta sin tjänstgöring när han eller hon fyller 70 år upphävs. I stället införs en bestämmelse att en domarkandidat måste vara under 65 år när förfarandet inför tillsättande av en domartjänst inleds.

En följdändring föreslås i lagen om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Ändringen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna	4
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Tidigare reformer för att öka Europadomstolens effektivitet	12
5	Nya regler för att ytterligare öka Europadomstolens effektivitet	13
5.1	Principerna om subsidiaritet och konventionsstaternas bedömningsmarginal synliggörs	13
5.2	Tidsfristen för att ge in klagomål till Europadomstolen minskas från sex till fyra månader	14
5.3	En ändring görs i bestämmelsen om att domstolen ska avvisa ett klagomål om klaganden inte har lidit avsevärt men av en konventionskränkning	14
5.4	Parterna ska inte längre kunna förhindra domstolens kammare att hänskjuta ett mål till att avgöras i stor sammansättning	14
5.5	Kandidater för domartjänst måste vara under 65 år det datum till vilket den parlamentariska församlingen begärt in en lista på kandidater	15
6	Överväganden	15
7	Ikraftträdande	18
8	Kostnader	19
	Bilaga 1 Protokoll nr 15	20
	Bilaga 2 Lagförslaget i utkastet till proposition	27
	Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna	35
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 september 2015	36

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner protokoll nr 15 om ändring av den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (avsnitt 6),

2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna¹ och bilagan till lagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Som lag här i landet *skall* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom ändringsprotokoll nr 11 och 14 till konventionen, och

– med de tillägg som gjort genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6, 7 och 13 till konventionen.

Konventionens och *protokollens* engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

Som lag här i landet *ska* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom ändringsprotokollen nr 11, 14 och 15 till konventionen, och

Konventionens och *tilläggsprotokollens* engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1998:712.
Senaste lydelse 2005:816 (jfr 2010:239).

Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Les gouvernements signataires, membres du Conseil de l'Europe,

Undertecknade regeringar, som är medlemmar av Europarådet,

Considering the Universal Declaration of Human Rights proclaimed by the General Assembly of the United Nations on 10th December 1948;

Considérant la Déclaration universelle des Droits de l'Homme, proclamée par l'Assemblée générale des Nations Unies le 10 décembre 1948 ;

som beaktar den allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna som antagits av Förenta nationernas generalförsamling den 10 december 1948,

Considering that this Declaration aims at securing the universal and effective recognition and observance of the Rights therein declared;

Considérant que cette déclaration tend à assurer la reconnaissance et l'application universelles et effectives des droits qui y sont énoncés ;

som beaktar att denna förklaring syftar till att trygga ett universellt och verksamt erkännande och iakttagande av de rättigheter som där angetts,

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres, et que l'un des moyens d'atteindre ce but est la sauvegarde et le développement des droits de l'homme et des libertés fondamentales ;

som beaktar att Europarådets syfte är att uppnå en fastare enhet mellan dess medlemmar och att ett av medlen att fullfölja detta syfte är att bevara och utveckla de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

Reaffirming their profound belief in

Réaffirmant leur profond attachement à ces

som bekräftar sin djupa tro på de grund-

² Senaste lydelse 2005:816 (jfr 2010:239).

those fundamental freedoms which are the foundation of justice and peace in the world and are best maintained on the one hand by an effective political democracy and on the other by a common understanding and observance of the human rights upon which they depend;

Being resolved, as the governments of European countries which are like-minded and have a common heritage of political traditions, ideals, freedom and the rule of law, to take the first steps for the collective enforcement of certain of the rights stated in the Universal Declaration,

Affirming that the High Contracting Parties, in accordance with the principle of subsidiarity, have the primary responsibility to secure the rights and freedoms defined in this Convention and the Protocols thereto, and that in doing so they enjoy a margin of appreciation, subject to the supervisory jurisdiction of the

libertés fondamentales qui constituent les assises mêmes de la justice et de la paix dans le monde et dont le maintien repose essentiellement sur un régime politique véritablement démocratique, d'une part, et, d'autre part, sur une conception commune et un commun respect des droits de l'homme dont ils se réclament ;

Résolus, en tant que gouvernements d'Etats européens animés d'un même esprit et possédant un patrimoine commun d'idéal et de traditions politiques, de respect de la liberté et de prééminence du droit, à prendre les premières mesures propres à assurer la garantie collective de certains des droits énoncés dans la Déclaration universelle,

Affirmant qu'il incombe au premier chef aux Hautes Parties contractantes, conformément au principe de subsidiarité, de garantir le respect des droits et libertés définis dans la présente Convention et ses protocoles, et que, ce faisant, elles jouissent d'une marge d'appréciation, sous le contrôle de la Cour européenne des Droits de

läggande friheterna som utgör själva grundvalen för rättvisa och fred i världen och som bäst bevaras, å ena sidan, genom verklig politisk demokrati samt, å den andra, genom en gemensam grundsyn på och respekt för de mänskliga rättigheterna, på vilka de förlitar sig,

samt såsom regeringar i europeiska stater vilka besjålas av samma anda och äger ett gemensamt arv i sina politiska traditioner, sina ideal, sin frihet och sin grundläggande rättsuppfattning och är beslutna att vidta de första åtgärderna ägnade att åstadkomma en kollektiv garanti för vissa av de rättigheter som angetts i den allmänna förklaringen,

som bekräftar att de höga fördragsslutande parterna, i enlighet med subsidiaritetsprincipen, bär det primära ansvaret för att säkerställa skyddet av de rättigheter och friheter som anges i denna konvention och protokollen till denna, och då har en bedömningsmarginal som är underställd den prövningsrätt som tillkommer Europeiska dom-

European Court of Human Rights established by this Convention, l'Homme instituée par la présente Convention, stolen för de mänskliga rättigheterna upprättad genom denna konvention, Prop. 2015/16:18

Have agreed as follows: Sont convenus de ce qui suit : har kommit överens om följande.

Article 21 – Criteria for office

Article 21 – Conditions d'exercice des fonctions

Artikel 21 – Villkor för ämbetet

1. The judges shall be of high moral character and must either possess the qualifications required for appointment to high judicial office or be jurisconsults of recognised competence.

1. Les juges doivent jouir de la plus haute considération morale et réunir les conditions requises pour l'exercice de hautes fonctions judiciaires ou être des jurisconsultes possédant une compétence notoire.

1. Domstolens ledamöter skall vara moraliskt oförvitliga och skall antingen uppfylla de villkor som erfordras för utnämning till högre domarebefattningar eller vara rättslärdar med erkänd kompetens.

2. Candidates shall be less than 65 years of age at the date by which the list of three candidates has been requested by the Parliamentary Assembly, further to Article 22.

2. Les candidats doivent être âgés de moins de 65 ans à la date à laquelle la liste de trois candidats est attendue par l'Assemblée parlementaire, en vertu de l'article 22.

2. Kandidaterna ska vara yngre än 65 år den dag till vilken den parlamentariska församlingen har begärt in listan över tre kandidater, med anledning av artikel 22.

3. The judges shall sit on the Court in their individual capacity.

3. Les juges siègent à la Cour à titre individuel.

3. Ledamöterna skall tjänstgöra i sin personliga egenskap.

4. During their term of office the judges shall not engage in any activity which is incompatible with their independence, impartiality or with the demands of a full-time office; all questions arising from the application of this paragraph shall be decided by the Court.

Article 23 – Terms of office and dismissal

1. The judges shall be elected for a period of nine years. They may not be re-elected.

2. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.

3. No judge may be dismissed from office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that that judge has ceased to fulfil the required conditions.

Article 30 – Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber

4. Pendant la durée de leur mandat, les juges ne peuvent exercer aucune activité incompatible avec les exigences d'indépendance, d'impartialité ou de disponibilité requise par une activité exercée à plein temps ; toute question soulevée en application de ce paragraphe est tranchée par la Cour.

Article 23 – Durée du mandat et révocation

1. Les juges sont élus pour une durée de neuf ans. Ils ne sont pas rééligibles.

2. Les juges restent en fonction jusqu'à leur remplacement. Ils continuent toutefois de connaître des affaires dont ils sont déjà saisis.

3. Un juge ne peut être relevé de ses fonctions que si les autres juges décident, à la majorité des deux tiers, que ce juge a cessé de répondre aux conditions requises.

Article 30 – Dessaisissement en faveur de la Grande Chambre

4. Under sin mandattid får ledamöterna inte åta sig uppdrag som är oförenliga med deras oavhängighet och opartiskhet eller med de krav som ett heltidsämbete ställer; alla frågor som rör tillämpningen av denna punkt skall avgöras av domstolen.

Artikel 23 – Mandattid och entledigande

1. Domstolens ledamöter väljs för en tid av nio år. De får inte omväljas.

2. Ledamöterna skall inneha sitt uppdrag till dess att de blir ersatta. De skall dock fullfölja handläggningen av mål som redan påbörjats.

3. En domstolsledamot får inte entledigas från sitt ämbete om inte de övriga ledamöterna med två tredjedels majoritet beslutar att domstolsledamoten inte längre uppfyller de uppställda villkoren.

Artikel 30 – Hänskjutande till domstolen i stor sammansättning

Where a case pending before a Chamber raises a serious question affecting the interpretation of the Convention or the protocols thereto, or where the resolution of a question before the Chamber might have a result inconsistent with a judgment previously delivered by the Court, the Chamber may, at any time before it has rendered its judgment, relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber.

Si l'affaire pendant devant une Chambre soulève une question grave relative à l'interprétation de la Convention ou de ses protocoles, ou si la solution d'une question peut conduire à une contradiction avec un arrêt rendu antérieurement par la Cour, la Chambre peut, tant qu'elle n'a pas rendu son arrêt, se dessaisir au profit de la Grande Chambre.

Om ett pågående mål i en kammare ger upphov till en allvarlig fråga som rör tolkningen av konventionen eller protokollen till denna eller om avgörandet av en fråga i en kammare kan leda till ett resultat som strider mot en tidigare dom av domstolen, får kammaren när som helst, innan den meddelar sin dom, hänskjuta målet till domstolen i stor sammansättning.

Article 35 – Admissibility criteria

1. The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law, and within a period of four months from the date on which the final decision was taken.

2. The Court shall not deal with any application submitted under Article 34 that

Article 35 – Conditions de recevabilité

1. La Cour ne peut être saisie qu'après l'épuisement des voies de recours internes, tel qu'il est entendu selon les principes de droit international généralement reconnus, et dans un délai de quatre mois à partir de la date de la décision interne définitive.

2. La Cour ne retient aucune requête individuelle introduite en application de l'article 34, lorsque

Artikel 35 – Villkor för upptagande av mål till prövning

1. Ett mål får anhängiggöras hos domstolen först när alla nationella rättsmedel har uttömts i enlighet med den internationella rättens allmänt erkända regler, och senast fyra månader från dagen för beslutet.

2. Domstolen får inte ta upp ett enskilt klagomål enligt artikel 34 till behandling som

Prop. 2015/16:18	a) is anonymous; or	a) elle est anonyme ; ou	a) är anonymt, eller
	b) is substantially the same as a matter that has already been examined by the Court or has already been submitted to another procedure of international investigation or settlement and contains no relevant new information.	b) elle est essentielle-ment la même qu'une requête précédemment examinée par la Cour ou déjà soumise à une autre instance internationale d'enquête ou de règlement, et si elle ne contient pas de faits nouveaux.	b) väsentligen innefattar samma omständigheter som redan prövats av domstolen eller redan hänskjutits till internationell undersökning eller reglering i annan form och som inte innehåller nya relevanta upplysningar.
	3. The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 if it considers that:	3. La Cour déclare irrecevable toute requête individuelle introduite en application de l'article 34 lorsqu'elle estime	3. Domstolen skall avvisa varje enskilt klagomål enligt artikel 34, om den anser att
	a) the application is incompatible with the provisions of the Convention or the Protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of individual application; or	a) que la requête est incompatible avec les dispositions de la Convention ou de ses Protocoles, manifestement mal fondée ou abusive ; ou	a) klagomålet är oförenligt med bestämmelserna i denna konvention eller protokollet till denna, är uppenbart ogrundat eller utgör ett missbruk av rätten att klaga, eller
	b) the applicant has not suffered a significant disadvantage, unless respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto requires an examination of the application on the merits.	b) que le requérant n'a subi aucun préjudice important, sauf si le respect des droits de l'homme garantis par la Convention et ses Protocoles exige un examen de la requête au fond.	b) den klagande inte har lidit avsevärt men, såvida inte respekten för de mänskliga rättigheterna som de definieras i denna konvention eller protokollet till denna kräver sakprövning.

4. The Court shall reject any application which it considers inadmissible under this Article. It may do so at any stage of the proceedings.

4. La Cour rejette toute requête qu'elle considère comme irrecevable par application du présent article. Elle peut procéder ainsi à tout stade de la procédure.

4. Domstolen skall avvisa varje klagomål som den inte anser sig behörig att pröva enligt denna artikel. Den får göra detta på vilket stadium som helst av förfarandet.

Prop. 2015/16:18

3 Ärendet och dess beredning

Den 16 maj 2013 antog Europarådets ministerkommitté (Ministerkommittén) protokoll nr 15 om ändring av den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Protokollet öppnades för undertecknande den 24 juni 2013. Sverige undertecknade protokollet med förbehåll för ratifikation den 25 juni 2013.

De engelska och franska texterna till protokollet, vilka har samma giltighet, samt en översättning till svenska finns i *bilaga 1*. De artiklar i Europakonventionen som ändras genom protokoll nr 15 finns på engelska, franska och svenska i propositionens lagförslag. Allt material som rör protokollet och konventionen är tillgängligt på Europarådets webbplats på internet (www.coe.int).

Ett utkast till denna proposition har remitterats. Utkastets lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena är tillgängliga i Regeringskansliet (dnr Ju 2015/259/L6).

Lagrådet

Lagrådet yttrade sig över förslaget till lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (prop. 1993/94:117). I lagen föreskrivs att konventionen och protokollen till denna ska gälla som lag här i landet. Ändringsprotokoll nr 15 innebär i huvudsak att det görs vissa förändringar av förfarandet inför den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (Europadomstolen). Den lagändring som krävs för ett godkännande av protokollet är en författningsteknisk konsekvens av den metod som använts när Europakonventionen och vissa ändrings- och tilläggsprotokoll införlivats med svensk rätt. Förslaget är även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Tidigare reformer för att öka Europadomstolens effektivitet

Sedan Europakonventionen trädde i kraft 1953 har ett antal ändringar och tillägg gjorts. Genom ändringsprotokoll nr 11 som trädde i kraft 1998 inrättades en heltidsarbetande domstol som ersatte den tidigare kommissionen och domstolen. I maj 2004 antogs ändringsprotokoll nr 14. Genom detta protokoll ökade domstolens möjligheter att avgöra mål på ett snabbt och effektivt sätt. Ändringarna innebar bland annat att kommittéer med tre domare kan döma i mer rutinartade mål och att en enskild domare i enklare fall kan besluta att mål inte ska tas upp till prövning i sak. På

grund av att Ryssland, som den enda av Europarådets medlemsstater, inte hade ratificerat protokoll nr 14 tog Sverige under 2008 initiativ till en provisorisk lösning som innebar att vissa av bestämmelserna i protokoll nr 14 skulle tillämpas i avvaktan på att protokollet skulle ratificeras av Ryssland. Detta resulterade i ett nytt provisoriskt protokoll, ändringsprotokoll nr 14a, som antogs i maj 2009. Protokollet innebar bland annat att bestämmelsen om att en enskild domare i vissa fall kunde besluta att ett mål inte skulle prövas i sak kunde tillämpas i mål mot de stater som ratificerat protokoll nr 14a. Den 1 juni 2010 trädde ändringsprotokoll nr 14 i kraft och samtidigt upphörde ändringsprotokoll nr 14a att gälla.

5 Nya regler för att ytterligare öka Europadomstolens effektivitet

Under 2010 och 2011 hölls två högnivåkonferenser om Europadomstolens framtid i Interlaken, Schweiz och Izmir, Turkiet. Under våren 2012 hölls ytterligare en högnivåkonferens, denna gång i Brighton, England. Konferensen resulterade i en deklaration där Ministerkommittén rekommenderades att anta vissa ändringar i konventionen. Ministerkommittén gav därefter Europarådets styrkommitté för mänskliga rättigheter (CDDH) i uppdrag att föreslå ändringar till konventionen. Efter att CDDH lämnat förslag till ändringar antog Ministerkommittén ändringsprotokollet. Protokollet öppnades därefter för undertecknande.

5.1 Principerna om subsidiaritet och konventionsstaternas bedömningsmarginal synliggörs

Av Europadomstolens praxis framgår att konventionsstaterna många gånger har en bedömningsmarginal när de tillämpar bestämmelserna i Europakonventionen. Detta ska ses i ljuset av att nationella domstolar och myndigheter normalt är bättre lämpade än Europadomstolen att bedöma ett mål utifrån nationella behov och förhållanden. Till detta kommer att konventionsstaterna, när de tillämpar bestämmelserna i Europakonventionen, ofta måste väga olika intressen mot varandra, exempelvis enskildas intressen mot allmänna intressen. Omfattningen av staternas bedömningsmarginal är dock underställd Europadomstolens prövning. Detta innebär att det är Europadomstolen som självständigt definierar omfattningen av staternas bedömningsmarginal.

Principen om staternas bedömningsmarginal återspeglar det faktum att skyddet för mänskliga rättigheter i första hand ska upprätthållas på nationell nivå (subsidiaritetsprincipen). Europadomstolen är ingen överprövningsinstans i vanlig mening utan dess uppgift är i stället att övervaka att de rättigheter som följer av Europakonventionen respekteras.

Dessa förhållanden tydliggörs nu genom att det i ingressen till Europakonventionen uttryckligen anges att det i första hand är konventionsstaterna som, i enlighet med subsidiaritetsprincipen, ansvarar för att rättig-

Prop. 2015/16:18 heterna i Europakonventionen upprätthålls och att konventionsstaterna har en viss bedömningsmarginal när de utövar denna skyldighet. Tillägget innebär ingen materiell förändring utan syftet är endast att synliggöra principerna så som de har utvecklats genom Europadomstolens praxis.

5.2 Tidsfristen för att ge in klagomål till Europadomstolen minskas från sex till fyra månader

Av artikel 35 i konventionen följer att ett klagomål måste lämnas in till Europadomstolen inom sex månader från det datum då det slutgiltiga nationella beslutet meddelades. Utvecklingen mot snabbare kommunikationsteknik har ansetts innebära att tidsfristen för att klaga till Europadomstolen bör kortas ned från sex till fyra månader efter det slutliga inhemska beslutet. Ändringen medför att klagofristen för att klaga inför Europadomstolen stämmer bättre överens med de flesta konventionsstaters inhemska klagofrister.

5.3 En ändring görs i bestämmelsen om att domstolen ska avvisa ett klagomål om klaganden inte har lidit avsevärt men av en konventionskränkning

Genom ändringsprotokoll nr 14 infördes en ny bestämmelse i artikel 35 som innebär att domstolen ska avvisa ett klagomål om den anser att den klagande inte har lidit avsevärt men. Det finns dock två undantag. För det första får avvisning inte ske om respekten för de mänskliga rättigheterna, som de definieras i konventionen och protokollet till denna, kräver en prövning i sak. För det andra krävs för avvisning att den enskilde har fått en vederbörlig prövning av nationell domstol. Genom ändringarna tas det andra undantaget bort. Syftet är att ge effekt åt principen att en domstol ska kunna avvisa rent triviala mål (*de minimis non curat praetor*).

5.4 Parterna ska inte längre kunna förhindra domstolens kammare att hänskjuta ett mål till att avgöras i stor sammansättning

I artikel 30 finns bestämmelser om Europadomstolens möjligheter att på egen hand hänskjuta ett mål till att avgöras i stor sammansättning. Av artikeln framgår bland annat att parterna har möjlighet att motsätta sig ett sådant hänskjutande. Genom protokollet tas denna möjlighet bort. På så sätt förkortas processen i mål som rör svåra tolkningsfrågor och mål där Europadomstolen avser att ändra sin praxis. Dessutom ökar möjligheten för Europadomstolen att tillgodose kravet på en enhetlig praxis, eftersom parterna inte kan förhindra att en prejudikatfråga hänskjuts till att avgöras i stor sammansättning. I sammanhanget kan nämnas att Europadomstolen

har ändrat sina interna regler på så sätt att en kammare numera har en skyldighet att hänskjuta ett mål till att avgöras i stor sammansättning, om den förutser att ändra domstolens praxis.

Prop. 2015/16:18

5.5 Kandidater för domartjänst måste vara under 65 år det datum till vilket den parlamentariska församlingen begärt in en lista på kandidater

Enligt artikel 23 upphör domarnas mandattid när de fyller 70 år. Genom ändringarna upphävs kravet att en domare måste avsluta sin tjänst när han eller hon fyller 70 år, vilket undanröjer risken att en erfaren domare måste avsluta sin tjänstgöring före utgången av mandatperioden. Det har inte ansetts nödvändigt med en övre åldersgräns eftersom en domares mandatperiod numera inte kan förlängas. I stället införs en ny bestämmelse i artikel 21 som innebär att kandidaterna till en domartjänst måste vara yngre än 65 år när ansökningsförfarandet inleds. Genom bestämmelsen säkerställs att högt kvalificerade domare kan fullgöra sin mandatperiod och samtidigt stärks kontinuiteten i domstolen.

6 Överväganden

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner ändringsprotokoll nr 15 till Europakonventionen.

De ändringar av Europakonventionen som protokollet innebär införlivas med svensk rätt genom en ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. I utkastet till proposition finns dock en delvis annorlunda översättning av konventionens ingress.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, bland annat *Riksdagens ombudmän*, *Juridiska fakulteten vid Uppsala Universitet*, *Justitiekanslern*, *Kammarrätten i Stockholm* och *Göta hovrätt*, tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Sveriges Advokatsamfund* avstyrker förslaget och menar bland annat att utfallet av den reform som genomförts genom ändringsprotokoll nr 14 först måste utvärderas. Enligt Sveriges Advokatsamfund har det protokollet fått ett antal negativa konsekvenser för rättighetsskyddet.

Sveriges Advokatsamfund invänder mot att det engelska begreppet ”primary responsibility” har översatts till ”huvudsakliga ansvaret” och att det engelska ”subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights” har översatts till ”medan den överordnade tolkningsrätten är förbehållen Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna”. Sveriges Advokatsamfund menar vidare att ändringen i konventionens ingress ger intryck av att staterna har en bedömningsmarginal

i fler fall än vad som gäller enligt Europadomstolens nuvarande praxis. *Centrum för rättvisa* och Juridiska fakulteten vid Uppsala Universitet anser å sin sida att tillägget i ingressen inte innebär någon materiell förändring.

Centrum för rättvisa, *Civil Rights Defenders* och Sveriges Advokatsamfund är kritiska till ändringen i bestämmelsen om att domstolen ska avvisa ett klagomål om klaganden inte har lidit avsevärt men av en konventionskränkning. De menar bland annat att avvsningsmöjligheterna som Europadomstolen redan har är tillräckliga. Enligt *Centrum för rättvisa* går ändringen stick i stäv med subsidiaritetsprincipen och signalerar till inhemska domstolar att dessa inte heller behöver beakta vissa kränkningar.

Centrum för rättvisa, *Svenska avdelningen av internationella Juristkommissionen*, Sveriges Advokatsamfund och *Civil Rights Defenders* är negativt inställda till förslaget att minska klagofristen till Europadomstolen. De pekar bland annat på att ett klagomål till Europadomstolen för de flesta advokater är en ovanlig händelse som kräver ett omfattande arbete.

Skälen för regeringens förslag

Regeringens utgångspunkter

Europadomstolen spelar en avgörande roll i upprätthållandet av skyddet för grundläggande rättigheter i Europa. Det är av väsentlig vikt att enskilda kan få till stånd en prövning inför Europadomstolen när de nationella rättsordningarna inte lever upp till de krav som Europakonventionen ställer.

För att Europadomstolen även fortsättningsvis ska kunna axla sin roll som en garant för skyddet av grundläggande rättigheter måste den ges förutsättningar att fatta väl avvägda beslut inom en skälig tid. Om Europadomstolen inte fattar sina beslut inom en acceptabel tidsperiod riskerar domstolen att förlora i auktoritet. Det har under lång tid pågått ett arbete för att på olika sätt effektivisera Europadomstolen. Flera av ändringarna som nu föreslås utgör ytterligare steg i den riktningen, vilket är positivt. Samtidigt är det viktigt att bevaka att strävan efter en effektivare domstol inte sker på bekostnad av enskildas möjligheter att få sin sak prövad.

Protokoll nr 15 utgör en helhet som Sverige antingen ställer sig bakom eller förkastar. Det är inte möjligt att endast ratificera vissa delar av protokollet. Avgörande för om Sverige bör ratificera protokollet är därför om ändringarna i protokollet sammantaget innebär att domstolens möjligheter att slå vakt om skyddet för enskildas fri- och rättigheter stärks.

Principerna om subsidiaritet och konventionsstaternas bedömningsmarginal synliggörs

Principen om staternas bedömningsmarginal har utvecklats i Europadomstolens praxis och åberopas ofta av såväl konventionsstater som Europadomstolen. Den har nära koppling till subsidiaritetsprincipen, som innebär att det i första hand är konventionsstaterna som ansvarar för att rättigheterna i Europakonventionen upprätthålls och att Europadomstolens uppgift är att kontrollera att staterna uppfyller sina skyldigheter på området. De båda principerna har så stor betydelse att det är rimligt att de

kommer till tydligt uttryck i konventionen. Som framgår i avsnitt 5.1 innebär Europadomstolens praxis att staterna kan åberopa principen om bedömningsmarginal i många fall. I den förklarande rapporten till protokoll nr 15 klargörs att förslaget inte innebär någon materiell förändring av principens tillämpningsområde. Hänvisningen till staternas bedömningsmarginal innebär alltså inte någon förändring i sak.

Regeringen delar *Sveriges Advokatsamfunds* uppfattning att översättningen av ingressen till konventionen kan göras tydligare. För att översättningen bättre ska återspegla innehållet i de franska och engelska originaltexterna bör därför ”primary responsibility” översättas med ”primära ansvaret” och ”subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights” översättas med ”som är underställd den prövningsrätt som tillkommer Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna”.

Parterna ska inte längre kunna förhindra domstolens kammare att hänskjuta ett mål till att avgöras i stor sammansättning

Europadomstolen har under lång tid haft problem med höga balanser. Ett flertal åtgärder har vidtagits för att ge domstolen förutsättningar att effektivisera arbetet och på så sätt komma till rätta med balanserna. Ytterligare ett steg i denna riktning tas nu genom att parterna inte längre ska ha möjlighet att hindra Europadomstolen från att hänskjuta ett mål till att avgöras i stor sammansättning. Ändringen innebär att processen förkortas i de mål som avgörs i stor sammansättning. Dessutom ges Europadomstolen ökade möjligheter att tillgodose kravet på en enhetlig praxis, eftersom parterna inte längre kan hindra att domstolen i stor sammansättning klarar rättsläget i komplicerade frågor.

En ändring görs i bestämmelsen om att domstolen ska avvisa ett klagomål om klaganden inte har lidit avsevärt men av en konventionskränkning

Protokollet ger Europadomstolen ökade möjligheter att avvisa klagomål i de fall där klaganden inte har lidit avsevärt men då det för avvisning inte längre ska krävas att den enskilde fått en prövning i inhemsk domstol. Ändringen ger ytterligare uttryck för principen de minimis non curat praetor, dvs. principen om att domstolen inte ska ägna sig åt bagatellartade mål. Detta innebär att domstolen inte behöver ägna tid och kraft åt mål som inte bör avgöras av en internationell domstol som Europadomstolen. I stället frigörs tid och resurser för domstolen att handlägga mål där enskilda har lidit avsevärt men. Det är viktigt att komma ihåg att Europadomstolen alltid måste pröva ett mål om respekten för mänskliga rättigheter kräver det. Detta gäller alltså även om klaganden inte har lidit avsevärt men. Det finns därför, till skillnad från vad *Centrum för rättvisa*, *Civil Rights Defenders* och *Sveriges Advokatsamfund* framfört oro för, ingen risk att den ändring som nu görs kommer att medföra att Europadomstolen avvisar mål som borde ha prövats av domstolen. Ändringen strider enligt regeringens mening inte heller mot subsidiaritetsprincipen. Det bör också nämnas att det undantag som nu tas bort har haft en myck- et begränsad betydelse i domstolens praxis.

Tidsfristen för att ge in klagomål till Europadomstolen minskas från sex till fyra månader

Att klagofristen inför Europadomstolen minskas från sex till fyra månader är rimligt med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen på kommunikationsområdet. Som en del remissinstanser har påpekat medför visserligen förslaget att klagande och ombud får något mindre tid att förbereda ärenden inför Europadomstolen. Klagofristen till Europadomstolen är emellertid – även med den nu föreslagna ändringen – väl tilltagen. Ändringen gör inte att Sverige bör underlåta att ratificera protokollet.

Kandidater för domartjänst måste vara under 65 år det datum till vilket den parlamentariska församlingen begärt in en lista på kandidater

Eftersom det inte längre finns någon möjlighet att förlänga en domares mandatperiod finns det heller inte något behov av bestämmelsen att en domare måste avsluta sin tjänstgöring när han eller hon fyller 70 år. Behovet av att inte ha för gamla domare i domstolen tillgodoses i stället genom den nya bestämmelsen att domarkandidater måste vara yngre än 65 år. Genom ändringarna undanröjs risken att erfarna domare måste avsluta sin tjänstgöring under mandatperioden.

Regeringens sammanfattande slutsatser

Genom ändringarna i Europakonventionen ökar Europadomstolens möjligheter att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt hantera de klagomål som kommer in till domstolen. Samtidigt tydliggörs att domstolens roll är att vaka över att de mänskliga rättigheterna i Europa upprätthålls och att detta sker genom att domstolen kontrollerar att de beslut som tas på nationell nivå inte inskränker enskildas rättigheter enligt konventionen. Vidare ökar domstolens möjligheter att bibehålla en hög kvalitet på sina avgöranden och samtidigt upprätthålla en enhetlig praxis. Sammantaget innebär ändringarna enligt regeringens mening att domstolens möjligheter att slå vakt om skyddet för enskildas fri- och rättigheter stärks. Denna bedömning innebär också att regeringen, till skillnad från *Sveriges Advokatsamfund*, anser att det inte är nödvändigt att utvärdera utfallet av protokoll nr 14 innan protokoll nr 15 godkänns. Sverige bör därför ratificera ändringsprotokoll nr 15.

Eftersom Sverige har inkorporerat Europakonventionen, med de ändringar som gjorts genom ändringsprotokoll nr 11 och 14 och med de tillägg som gjorts genom tilläggsprotokoll nr 1, 4, 6, 7 och 13, genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, bör ändringsprotokoll nr 15 inkorporeras på samma sätt genom att lagen ändras.

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Protokoll nr 15 träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en tid av tre månader räknat från den dag då alla konventionsparter har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet. När detta sker går inte att säga i dagsläget. Lagändringen bör därför träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

8 Kostnader

Regeringens förslag innebär att de ändringar av Europakonventionen som gjorts genom protokoll nr 15 till konventionen införlivas med svensk lag. Detta leder inte till några ökade kostnader för det allmänna.

Protokoll nr 15

Protocol No. 15 amending the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Protocole n° 15 portant amendement à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Protokoll nr 15 om ändring av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Preamble

Préambule

Ingress

The member States of the Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as “the Convention”), signatory hereto,

Les Etats membres du Conseil de l'Europe et les autres Hautes Parties contractantes à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention »), signataires du présent Protocole,

Europarådets medlemsstater och övriga höga fördragsslutande parter i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad konventionen), som har undertecknat detta protokoll,

Having regard to the declaration adopted at the High Level Conference on the Future of the European Court of Human Rights, held in Brighton on 19 and 20 April 2012, as well as the declarations adopted at the conferences held in Interlaken on 18 and 19 February 2010 and İzmir on 26 and 27 April 2011;

Vu la Déclaration adoptée lors de la Conférence de haut niveau sur l'avenir de la Cour européenne des Droits de l'Homme, tenue à Brighton les 19 et 20 avril 2012, ainsi que les Déclarations adoptées lors des Conférences tenues à Interlaken les 18 et 19 février 2010 et à İzmir les 26 et 27 avril 2011 ;

beaktar den deklARATION som antogs vid högnivåkonferensen om framtiden för Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, som ägde rum i Brighton den 19 och 20 april 2012, och de deklARATIONER som antogs vid de konferenser som ägde rum i Interlaken den 18 och 19 februari 2010 och i Izmir den 26 och 27 april 2011,

Having regard to Opinion No. 283 (2013) adopted by the

Vu l'Avis n° 283 (2013) adopté par l'Assemblée parle-

beaktar utlåtande nr 283 (2013) som antogs av Europarådets

Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 26 April 2013;

mentaire du Conseil de l'Europe le 26 avril 2013 ;

parlamentariska församling den 26 april 2013,

Prop. 2015/16:18
Bilaga 1

Considering the need to ensure that the European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "the Court") can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Considérant qu'il est nécessaire de veiller à ce que la Cour européenne des Droits de l'Homme (ci-après dénommée « la Cour ») continue de jouer son rôle prééminent dans la protection des droits de l'homme en Europe,

beaktar behovet av att säkerställa att Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad domstolen) kan bibehålla sin framträdande roll när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna i Europa,

Have agreed as follows:

Sont convenus de ce qui suit:

har kommit överens om följande.

Article 1

Article 1

Artikel 1

At the end of the preamble to the Convention, a new recital shall be added, which shall read as follows:

A la fin du préambule de la Convention, un nouveau considérant est ajouté et se lit comme suit :

I slutet av ingressen till konventionen ska ett nytt skäl med följande lydelse läggas till.

"Affirming that the High Contracting Parties, in accordance with the principle of subsidiarity, have the primary responsibility to secure the rights and freedoms defined in this Convention and the Protocols thereto, and that in doing so they enjoy a margin of appreciation, subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights established by this Convention,".

« Affirmant qu'il incombe au premier chef aux Hautes Parties contractantes, conformément au principe de subsidiarité, de garantir le respect des droits et libertés définis dans la présente Convention et ses protocoles, et que, ce faisant, elles jouissent d'une marge d'appréciation, sous le contrôle de la Cour européenne des Droits de l'Homme instituée par la présente Convention, »

"som bekräftar att de höga fördragsslutande parterna, i enlighet med subsidiaritetsprincipen, bär det primära ansvaret för att säkerställa skyddet av de rättigheter och friheter som anges i denna konvention och protokollen till denna, och då har en bedömningsmarginal som är underställd den prövningsrätt som tillkommer Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna upprättad genom denna konvention,".

Article 2

1. In Article 21 of the Convention, a new paragraph 2 shall be inserted, which shall read as follows:

“Candidates shall be less than 65 years of age at the date by which the list of three candidates has been requested by the Parliamentary Assembly, further to Article 22.”

2. Paragraphs 2 and 3 of Article 21 of the Convention shall become paragraphs 3 and 4 of Article 21 respectively.

3. Paragraph 2 of Article 23 of the Convention shall be deleted. Paragraphs 3 and 4 of Article 23 shall become paragraphs 2 and 3 of Article 23 respectively.

Article 3

In Article 30 of the Convention, the words “unless one of the parties to the case objects” shall be deleted.

Article 4

In Article 35, paragraph 1 of the Convention, the words “within a period of six months” shall be

Article 2

1. A l'article 21 de la Convention, un nouveau paragraphe 2 est inséré et se lit comme suit:

« Les candidats doivent être âgés de moins de 65 ans à la date à laquelle la liste de trois candidats est attendue par l'Assemblée parlementaire, en vertu de l'article 22. »

2. Les paragraphes 2 et 3 de l'article 21 de la Convention deviennent respectivement les paragraphes 3 et 4 de l'article 21.

3. Le paragraphe 2 de l'article 23 de la Convention est supprimé. Les paragraphes 3 et 4 de l'article 23 deviennent respectivement les paragraphes 2 et 3 de l'article 23.

Article 3

A l'article 30 de la Convention, les mots « à moins que l'une des parties ne s'y oppose » sont supprimés.

Article 4

A l'article 35, paragraphe 1, de la Convention, les mots « dans un délai de six mois » sont remplacés

Artikel 2

1. I artikel 21 i konventionen ska en ny punkt 2 med följande lydelse läggas till.

”Kandidaterna ska vara yngre än 65 år den dag till vilken den parlamentariska församlingen har begärt in listan över tre kandidater, med anledning av artikel 22.”

2. De nuvarande punkterna 2 och 3 i artikel 21 i konventionen blir punkterna 3 respektive 4 i artikel 21.

3. Punkt 2 i artikel 23 i konventionen upphävs. De nuvarande punkterna 3 och 4 i artikel 23 blir punkterna 2 respektive 3 i artikel 23.

Artikel 3

I artikel 30 i konventionen ska orden "om inte någon av parterna i målet motsätter sig detta" tas bort.

Artikel 4

I artikel 35.1 i konventionen ska "senast sex månader" ersättas med "senast fyra månader".

replaced by the words "within a period of four months".

par les mots « dans un délai de quatre mois ».

Prop. 2015/16:18
Bilaga 1

Article 5

In Article 35, paragraph 3, sub-paragraph b of the Convention, the words "and provided that no case may be rejected on this ground which has not been duly considered by a domestic tribunal" shall be deleted.

Article 5

A l'article 35, paragraphe 3, alinéa b, de la Convention, les mots « et à condition de ne rejeter pour ce motif aucune affaire qui n'a pas été dûment examinée par un tribunal interne » sont supprimés.

Artikel 5

I artikel 35.3 b i konventionen ska orden "inget mål får avvisas av denna anledning som inte vederbörligen har prövats av nationell domstol" tas bort.

Final and transitional provisions

Dispositions finales et transitoires

Slut- och övergångsbestämmelser

Article 6

1. This Protocol shall be open for signature by the High Contracting Parties to the Convention, which may express their consent to be bound by:

Article 6

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Hautes Parties contractantes à la Convention, qui peuvent exprimer leur consentement à être liées par:

Artikel 6

1. Detta protokoll ska vara öppet för undertecknande av de höga fördragsslutande parterna i konventionen, vilka kan uttrycka sitt samtycke till att vara bundna genom

a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

a) la signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation ; ou

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande eller

b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

b) la signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande följt av ratifikation, godtagande eller godkännande.

2. The instruments of ratification, ac-

2. Les instruments de ratification, d'accep-

2. Ratifikations-, godtagande- eller

ceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which all High Contracting Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol, in accordance with the provisions of Article 6.

Article 8

1. The amendments introduced by Article 2 of this Protocol shall apply only to candidates on lists submitted to the Parliamentary Assembly by the High Contracting Parties under Article 22 of the Convention after the entry into force of this Protocol.

2. The amendment introduced by Article 3 of this Protocol shall not apply to any pending case in which one of the parties has objected, prior to the date of entry into force of this Protocol,

tation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 7

Le présent Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle toutes les Hautes Parties contractantes à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le Protocole, conformément aux dispositions de l'article 6.

Article 8

1. Les amendements introduits par l'article 2 du présent Protocole s'appliquent uniquement aux candidats figurant sur les listes soumises à l'Assemblée parlementaire par les Hautes Parties contractantes, en vertu de l'article 22 de la Convention, après l'entrée en vigueur du présent Protocole.

2. L'amendement introduit par l'article 3 du présent Protocole ne s'applique pas aux affaires pendantes dans lesquelles l'une des parties s'est opposée, avant l'entrée en vigueur du présent

godkännandeinstrumentet ska deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 7

Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då alla höga fördragsslutande parter i konventionen har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet i enlighet med bestämmelserna i artikel 6.

Artikel 8

1. De ändringar som införs genom artikel 2 i detta protokoll ska endast gälla kandidater på listor som lämnas in till den parlamentariska församlingen av de höga fördragsslutande parterna enligt artikel 22 i konventionen efter det att detta protokoll har trätt i kraft.

2. Den ändring som införs genom artikel 3 i detta protokoll ska inte gälla pågående mål i vilka någon av parterna motsatt sig, innan detta protokoll träder i kraft, en kammares förslag om

to a proposal by a Chamber of the Court to relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber

Protocole, à une proposition d'une chambre de la Cour de se dessaisir au profit de la Grande Chambre.

att hänskjuta målet till domstolen i stor sammansättning.

Prop. 2015/16:18
Bilaga 1

3. Article 4 of this Protocol shall enter into force following the expiration of a period of six months after the date of entry into force of this Protocol. Article 4 of this Protocol shall not apply to applications in respect of which the final decision within the meaning of Article 35, paragraph 1 of the Convention was taken prior to the date of entry into force of Article 4 of this Protocol.

3. L'article 4 du présent Protocole entrera en vigueur à l'expiration d'une période de six mois après la date d'entrée en vigueur du présent Protocole. L'article 4 du présent Protocole ne s'applique pas aux requêtes au regard desquelles la décision définitive au sens de l'article 35, paragraphe 1, de la Convention a été prise avant la date d'entrée en vigueur de l'article 4 du présent Protocole.

3. Artikel 4 i detta protokoll träder i kraft efter utgången av en period om sex månader efter det att detta protokoll har trätt i kraft. Artikel 4 i detta protokoll ska inte gälla klagomål för vilka det slutgiltiga beslutet i den mening som avses i artikel 35.1 i konventionen meddelades innan artikel 4 i detta protokoll trädde i kraft.

4. All other provisions of this Protocol shall apply from its date of entry into force, in accordance with the provisions of Article 7.

4. Toutes les autres dispositions du présent Protocole s'appliquent à la date de son entrée en vigueur, conformément aux dispositions de l'article 7.

4. Alla övriga bestämmelser i detta protokoll ska vara tillämpliga från och med dagen för ikraftträdandet, i enlighet med bestämmelserna i artikel 7.

Article 9

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention of:

Article 9

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe et aux autres Hautes Parties contractantes à la Convention :

Artikel 9

Europarådets generalsekreterare ska underätta Europarådets medlemsstater och övriga höga fördragslutande parter i konventionen om

a) any signature;

a) toute signature;

a) varje underteck-

		nade,
b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;	b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;	b) deponering av varje ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument,
c) the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 7; and	c) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, conformément à l'article 7; et	c) dagen för detta protokolls ikraftträdande i enlighet med artikel 7 och
d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.	d) tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.	d) varje annan handling, underrättelse eller information som hänför sig till detta protokoll.
In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.	En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.	Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.
Done at Strasbourg, this 24th day of June 2013, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to the other High Contracting Parties to the Convention.	Fait à Strasbourg, le 24 juin 2013, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe et aux autres Hautes Parties contractantes à la Convention.	Upprättat i Strasbourg den 24 juni 2013 på engelska och franska, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare ska överlämna bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet och till övriga höga fördragslutande parter i konventionen.

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna³ samt bilagan till lagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Som lag här i landet *skall* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

- med de ändringar som gjorts genom ändringsprotokoll nr 11 och 14 till konventionen, och

- med de tillägg som gjort genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6, 7 och 13 till konventionen.

Konventionens och *protokollens* engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

Som lag här i landet *ska* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

- med de ändringar som gjorts genom ändringsprotokoll nr 11, 14 och 15 till konventionen, och

- med de tillägg som gjort genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6, 7 och 13 till konventionen.

Konventionens och *tilläggsprotokollens* engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.

³ Lagen omtryckt 1998:712.
Senaste lydelse 2005:816 (jfr 2010:239).

Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Les gouvernements signataires, membres du Conseil de l'Europe,

Undertecknade regeringar, som är medlemmar av Europarådet,

Considering the Universal Declaration of Human Rights proclaimed by the General Assembly of the United Nations on 10th December 1948;

Considérant la Déclaration universelle des Droits de l'Homme, proclamée par l'Assemblée générale des Nations Unies le 10 décembre 1948 ;

som beaktar den allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna som antagits av Förenta nationernas generalförsamling den 10 december 1948,

Considering that this Declaration aims at securing the universal and effective recognition and observance of the Rights therein declared;

Considérant que cette déclaration tend à assurer la reconnaissance et l'application universelles et effectives des droits qui y sont énoncés ;

som beaktar att denna förklaring syftar till att trygga ett universellt och verksamt erkännande och iakttagande av de rättigheter som där angetts,

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres, et que l'un des moyens d'atteindre ce but est la sauvegarde et le développement des droits de l'homme et des libertés fondamentales ;

som beaktar att Europarådets syfte är att uppnå en fastare enhet mellan dess medlemmar och att ett av medlen att fullfölja detta syfte är att bevara och utveckla de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

Reaffirming their profound belief in those fundamental freedoms which are the foundation of

Réaffirmant leur profond attachement à ces libertés fondamentales qui constituent les assises mêmes de la

som bekräftar sin djupa tro på de grundläggande friheterna som utgör själva grundvalen för rättvisa

justice and peace in the world and are best maintained on the one hand by an effective political democracy and on the other by a common understanding and observance of the human rights upon which they depend;

justice et de la paix dans le monde et dont le maintien repose essentiellement sur un régime politique véritablement démocratique, d'une part, et, d'autre part, sur une conception commune et un commun respect des droits de l'homme dont ils se réclament ;

och fred i världen och som bäst bevaras, å ena sidan, genom verklig politisk demokrati samt, å den andra, genom en gemensam grundsyn på och respekt för de mänskliga rättigheterna, på vilka de förlitar sig,

Being resolved, as the governments of European countries which are like-minded and have a common heritage of political traditions, ideals, freedom and the rule of law, to take the first steps for the collective enforcement of certain of the rights stated in the Universal Declaration,

Résolus, en tant que gouvernements d'Etats européens animés d'un même esprit et possédant un patrimoine commun d'idéal et de traditions politiques, de respect de la liberté et de prééminence du droit, à prendre les premières mesures propres à assurer la garantie collective de certains des droits énoncés dans la Déclaration universelle,

samt såsom regeringar i europeiska stater vilka besjålas av samma anda och äger ett gemensamt arv i sina politiska traditioner, sina ideal, sin frihet och sin grundläggande rättsuppfattning och är beslutna att vidta de första åtgärderna ägnade att åstadkomma en kollektiv garanti för vissa av de rättigheter som angetts i den allmänna förklaringen,

Affirming that the High Contracting Parties, in accordance with the principle of subsidiarity, have the primary responsibility to secure the rights and freedoms defined in this Convention and the Protocols thereto, and that in doing so they enjoy a margin of appreciation, subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights established by this Con-

Affirmant qu'il incombe au premier chef aux Hautes Parties contractantes, conformément au principe de subsidiarité, de garantir le respect des droits et libertés définis dans la présente Convention et ses protocoles, et que, ce faisant, elles jouissent d'une marge d'appréciation, sous le contrôle de la Cour européenne des Droits de l'Homme instituée par la présente Con-

som bekräftar att de höga fördragsslutande parterna, i enlighet med subsidiaritetsprincipen, bär det huvudsakliga ansvaret för att säkerställa skyddet av de rättigheter och friheter som anges i denna konvention och protokollen till denna, och då har en bedömningsmarginal, medan den överordnade tolkningsrätten är förbehållen Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna upprättad genom

vention,

denna konvention,

Have agreed as follows:

Sont convenus de ce qui suit :

har kommit överens om följande.

Article 21 – Criteria for office

Article 21 – Conditions d'exercice des fonctions

Artikel 21 – Villkor för ämbetet

1. The judges shall be of high moral character and must either possess the qualifications required for appointment to high judicial office or be jurisconsults of recognised competence.

1. Les juges doivent jouir de la plus haute considération morale et réunir les conditions requises pour l'exercice de hautes fonctions judiciaires ou être des jurisconsultes possédant une compétence notoire.

1. Domstolens ledamöter skall vara moraliskt oförvitliga och skall antingen uppfylla de villkor som erfordras för utnämning till högre domarebefattningar eller vara rättslärdade med erkänd kompetens.

2. Candidates shall be less than 65 years of age at the date by which the list of three candidates has been requested by the Parliamentary Assembly, further to Article 22.

2. Les candidats doivent être âgés de moins de 65 ans à la date à laquelle la liste de trois candidats est attendue par l'Assemblée parlementaire, en vertu de l'article 22.

2. Kandidaterna ska vara yngre än 65 år den dag till vilken den parlamentariska församlingen har begärt in listan över tre kandidater, med anledning av artikel 22

3. The judges shall sit on the Court in their individual capacity.

3. Les juges siègent à la Cour à titre individuel.

3. Ledamöterna skall tjänstgöra i sin personliga egenskap.

4. During their term of office the judges shall not engage in any activity which is incompatible with their independence, impartiality or with the demands of a full-time office; all questions arising from the application of this paragraph shall be decided by the Court.

4. Pendant la durée de leur mandat, les juges ne peuvent exercer aucune activité incompatible avec les exigences d'indépendance, d'impartialité ou de disponibilité requise par une activité exercée à plein temps ; toute question soulevée en application de ce paragraphe est tranchée par la Cour.

4. Under sin mandattid får ledamöterna inte åta sig uppdrag som är oförenliga med deras oavhängighet och opartiskhet eller med de krav som ett heltidsämbete ställer; alla frågor som rör tillämpningen av denna punkt skall avgöras av domstolen.

Article 23 – Terms of office and dismissal

1. The judges shall be elected for a period of nine years. They may not be re-elected

Article 23 – Durée du mandat et révocation

1. Les juges sont élus pour une durée de neuf ans. Ils ne sont pas rééligibles.

Artikel 23 – Mandattid och entledigande

1. Domstolens ledamöter väljs för en tid av nio år. De får inte omväljas.

2. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration

2. Les juges restent en fonction jusqu'à leur remplacement. Ils continuent toutefois de connaître des affaires dont ils sont déjà saisis.

2. Ledamöterna skall inneha sitt uppdrag till dess att de blir ersatta. De skall dock fullfölja handläggningen av mål som redan påbörjats.

3. No judge may be dismissed from office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that that judge has ceased to fulfil the required conditions.

3. Un juge ne peut être relevé de ses fonctions que si les autres juges décident, à la majorité des deux tiers, que ce juge a cessé de répondre aux conditions requises.

3. En domstolsledamot får inte entledigas från sitt ämbete om inte de övriga ledamöterna med två tredjedels majoritet beslutar att domstolsledamoten inte längre uppfyller de uppställda villkoren.

Article 30 – Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber

Article 30 – Dessaisissement en faveur de la Grande Chambre

Artikel 30 – Hänskjutande till domstolen i stor sammansättning

Where a case

Si l'affaire pendante

Om ett pågående mål i en

pending before a Chamber raises a serious question affecting the interpretation of the Convention or the protocols thereto, or where the resolution of a question before the Chamber might have a result inconsistent with a judgment previously delivered by the Court, the Chamber may, at any time before it has rendered its judgment, relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber.

devant une Chambre soulève une question grave relative à l'interprétation de la Convention ou de ses protocoles, ou si la solution d'une question peut conduire à une contradiction avec un arrêt rendu antérieurement par la Cour, la Chambre peut, tant qu'elle n'a pas rendu son arrêt, se dessaisir au profit de la Grande Chambre.

kammare ger upphov till en allvarlig fråga som rör tolkningen av konventionen eller protokollen till denna eller om avgörandet av en fråga i en kammare kan leda till ett resultat som strider mot en tidigare dom av domstolen, får kammaren när som helst, innan den meddelar sin dom, hänskjuta målet till domstolen i stor sammansättning.

Article 35 – Admissibility criteria

Article 35 – Conditions de recevabilité

Artikel 35 – Villkor för upptagande av mål till prövning

1. The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law, and within a period of four months from the date on which the final decision was taken.

1. La Cour ne peut être saisie qu'après l'épuisement des voies de recours internes, tel qu'il est entendu selon les principes de droit international généralement reconnus, et dans un délai de quatre mois à partir de la date de la décision interne définitive.

1. Ett mål får anhängiggöras hos domstolen först när alla nationella rättsmedel har uttömts i enlighet med den internationella rättens allmänt erkända regler, och senast fyra månader från dagen för beslutet.

2. The Court shall not deal with any application submitted under Article 34 that

2. La Cour ne retient aucune requête individuelle introduite en application de l'article 34, lorsque

2. Domstolen får inte ta upp ett enskilt klagomål enligt artikel 34 till behandling som

a) is anonymous; or	a) elle est anonyme ; ou	a) är anonymt, eller
b) is substantially the same as a matter that has already been examined by the Court or has already been submitted to another procedure of international investigation or settlement and contains no relevant new information.	b) elle est essentielle-ment la même qu'une requête précédemment examinée par la Cour ou déjà soumise à une autre instance internationale d'enquête ou de règlement, et si elle ne contient pas de faits nouveaux.	b) väsentligen innefattar samma omständigheter som redan prövats av domstolen eller redan hänskjutits till internationell undersökning eller reglering i annan form och som inte innehåller nya relevanta upplysningar.
3. The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 if it considers that:	3. La Cour déclare irrecevable toute requête individuelle introduite en application de l'article 34 lorsqu'elle estime :	3. Domstolen skall avvisa varje enskilt klagomål enligt artikel 34, om den anser att
a) the application is incompatible with the provisions of the Convention or the Protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of individual application; or	a) que la requête est incompatible avec les dispositions de la Convention ou de ses Protocoles, manifestement mal fondée ou abusive ; ou	a) klagomålet är oförenligt med bestämmelserna i denna konvention eller protokollet till denna, är uppenbart ogrundat eller utgör ett missbruk av rätten att klaga, eller
b) the applicant has not suffered a significant disadvantage, unless respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto requires an examination of the application on the merits.	b) que le requérant n'a subi aucun préjudice important, sauf si le respect des droits de l'homme garantis par la Convention et ses Protocoles exige un examen de la requête au fond.	b) den klagande inte har lidit avsevärt men, såvida inte respekten för de mänskliga rättigheterna som de definieras i denna konvention eller protokollet till denna kräver sakprövning.

4. The Court shall reject any application which it considers inadmissible under this Article. It may do so at any stage of the proceedings.

4. La Cour rejette toute requête qu'elle considère comme irrecevable par application du présent article. Elle peut procéder ainsi à tout stade de la procédure.

4. Domstolen skall avvisa varje klagomål som den inte anser sig behörig att pröva enligt denna artikel. Den får göra detta på vilket stadium som helst av förfarandet.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2015/16:18
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över utkastet till proposition lämnats av Riksdagen ombudsmän, Göta hovrätt, Kamrarrätten i Stockholm, Stockholms tingsrätt, Domarnämnden, Justitiekanslern, Diskrimineringsombudsmannen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund, Centrum för rättvisa, Internationella Juristkommissionen, svenska avdelningen, och Civil Rights Defenders.

Amnesty International, svenska sektionen, har avstått från att yttra sig.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 september 2015

Närvarande: Statsministern S Löfven, ordförande, och statsråden Å Romson, Y Johansson, M Johansson, I Baylan, K Persson, S-E Bucht, H Hellmark Knutsson, Å Regnér, M Andersson, A Ygeman, A Johansson, P Bolund, M Kaplan, M Damberg, A Strandhäll, A Shekarabi, A Hadzialic

Föredragande: statsrådet M Johansson

Regeringen beslutar proposition Ändringsprotokoll nr 15 – Nya regler för att öka Europadomstolens effektivitet